Algemene Beschouwingen Programmabegroting 2023

Als eerste willen we beginnen met dank aan het college en de ambtelijke organisatie voor het presenteren van een meerjarig sluitende begroting. We starten vandaag de eerste algemene beschouwingen na de verkiezingen; met het opgestelde coalitieprogramma hebben we een loot geplant die hopelijk over de komende vier jaar uitgroeit tot een stevige boom in het Beeselse bos, waaraan we al onze gerealiseerde ambities op kunnen hangen. We hopen hiermee ook het vertrouwen dat we van de kiezers gekregen hebben waar te maken.

We zien dat de wereld maar ook de omgeving waarin wij ons als gemeente begeven steeds meer in beweging is. Bijvoorbeeld kijkend naar de Oekraïne crisis en de energiecrisis, zien we dat situaties van het ene op het andere moment ernstig kunnen wijzigen. We zijn dan ook blij om te lezen dat er meerjarig ruimte is in deze begroting om zulke wijzigingen op te vangen.

Als eerste een punt over de gehele begroting. Tijdens de algemene beschouwingen in 2021 hebben we een bedrag van € 300.000 toegekend, voor het opzetten van een begroting volgens het zero based budget systeem. Als CDA zijn wij hier vorig jaar kritisch op geweest, vooral gezien de wat ons betreft wat rooskleurige belofte dat er over drie jaar € 200.000 cumulatief bespaard kon worden, dus tot € 600.000 in jaar 3. We zijn ons ervan bewust dat het proces niet is afgerond. Echter, de eerste begroting waarin een gedeelte van dit proces is toegepast stemt ons niet enkel positief. Het is wel duidelijk geworden wat we allemaal willen doen als gemeente, maar in welke mate hoofddoelen en subdoelen bijdragen aan het beleid is niet duidelijk. Ook is er te weinig koppeling tussen doelen en financiën. Ook vragen wij al jaren om aandacht te hebben voor het feit dat de begroting als zelfstandig document leesbaar moet zijn. Nu zien we ook in deze begroting weer zaken als “we ramen bedrag x bij”, zonder dat het originele bedrag genoemd wordt. Of een verwijzing naar een voorgaand jaar zonder dat de betreffende informatie zelf wordt opgenomen. Ondanks toezeggingen dat hier meer aandacht voor zal zijn is dit nog altijd niet gerealiseerd. Welke geruststelling kan het college ons geven dat dit vanaf volgend jaar daadwerkelijk opgepakt wordt?

Ook merken we dat er vaker al besloten wordt over zaken die lijken op kaderstelling zonder dat dit aan de raad wordt voorgelegd. We willen het college oproepen om hier op te letten en de rolverdeling tussen college en raad zuiver te houden.

Nu willen we graag inhoudelijk op de programma’s ingaan.

Programma 1 Beleven

Een gemeente waarin we veel actieve inwoners hebben is onze stip op de horizon. Immers, als CDA’ers geloven we in de kracht van mensen die met elkaar dingen ondernemen. Want rond een bloeiende boom vindt men veel levendigheid. Concreet zouden we dat de komende vier jaar met de volgende doelstelling willen onderstrepen: De laatste jaren zijn de ledenaantallen van veel verenigingen, vooral ook door het coronavirus, flink onder druk gezet. Vanuit onze subsidies weten we hoeveel leden we bereiken. Wij zouden graag zien dat we over vier jaar kunnen concluderen dat het aantal actieve leden waarvoor we subsidie verstrekken met minstens 5% is toegenomen.

Op blz. 17 lezen we dat er wordt voorgesteld om een stelpost-bijdrage ter hoogte van € 228.000 aan maatschappelijke organisaties op te nemen. In deze moeilijke tijden vanwege stijgende energietarieven en hoge inflatiecijfers verdienen deze organisaties zeker onze steun. Zij zijn tenslotte het cement in onze samenleving. Echter, we kunnen hier pas een akkoord op geven als we weten wat de kaders voor het gebruik van deze stelpost zijn. De kaders worden immers door de raad gesteld. We gaan er dan ook vanuit dat het college met een raadsvoorstel over deze kaders naar de gemeenteraad terugkomt. Kan dit toegezegd worden?

Het is goed om te lezen dat onze jeugd uit gezinnen met een smalle beurs, via Stichting Leergeld en **Jeugdfonds Sport** de mogelijkheid hebben om te sporten. Maar hoe zit dat dan met onze volwassenen? Waarom is er niet gekozen voor één Fonds waar zowel ouderen als jongeren gebruik van kunnen maken? Verder verzoeken we het college om het niet te laten bij het beschikbaar stellen van enkel een bedrag, maar het beoefenen van sport ook actief te stimuleren. Sporten, en daarmee meedoen en opgenomen worden in de gemeenschap, kan bijdragen aan een betere gezondheid en heeft daardoor direct en indirect positieve effecten op andere thema's zoals die in het zorgdomein. Wellicht kan er een lokaal sportevenement voor jong en oud georganiseerd worden. Dit zou wat ons betreft dan ook door een lokale partij gedaan mogen worden.

In het ambitiebudget wordt € 80.000,- vrijgemaakt om te bedenken hoe het totale budget voor St. Joris en de Draak, en dan vooral de doorontwikkeling bij **Drakenrijk** en de Europees Culturele Route, wordt besteed. Wij vinden dit een flink bedrag. Hoe borgt het college dat dit niet neigt naar "staatssteun"? Ook hebben we al technische vragen gesteld over dit onderwerp, maar tijdens de commissievergadering werd toegezegd dat er nog een besluitmoment van de gemeenteraad komt over de uiteindelijke hoogte van het bedrag. In de schriftelijke beantwoording staat dat er enkel gegevens gedeeld worden; hierbij lijkt het alsof er geen verdere besluitvorming meer plaatsvindt. Wij missen hier de kaderstelling van de raad. Graag een toelichting van het college.

Programma 2 Samenkracht

Actieve inwoners zijn vanuit de gedachte van "samen beleven" ook bereid om naar elkaar om te zien, en oog te hebben voor elkaar. Als CDA zijn we ervan overtuigd dat het aan de voorkant omzien naar elkaar en samen werken aan gezondheid zijn rendement oplevert, namelijk een vitaal, divers en kleurrijk bos van Beeselnaren. Er zijn al diverse gemeenschapsinitiatieven ontstaan de laatste jaren, bijvoorbeeld op het gebied van inkomen stichting leergeld of op het gebied van de wmo dementievriendelijk Beesel. Voor komend jaar zou wat ons betreft een concrete doelstelling kunnen zijn: probeer op het gebied van jeugd- en volwassenenparticipatie een initiatief van onderop tot stand te laten komen. Geef dit voldoende water en zorg en laat het vooral tot bloei komen. Hoewel lastig te eisen van een college, omdat het buiten begint, kan een aanjagende rol hier zeker in helpen.

Onlangs bracht deze gemeenteraad nog een bezoek aan onze **bibliotheek**. We hebben met eigen ogen kunnen zien hoe bevlogen de medewerkers van de bibliotheek dagelijks bezig zijn met hun werk. Daar mogen we met recht trots op zijn. We weten ook dat de Bibliotheek Maas en Peel uit een lastige situatie komt. Het CDA vindt het belangrijk dat we meegenomen worden in de financiële ontwikkeling van de bibliotheek in de afgelopen jaren, maar juist ook in de toekomstverwachtingen. In de 2e ronde van technische vragen is dit naar volle tevredenheid beantwoord door het college. Graag worden we ook bij toekomstige ontwikkelingen in een vroeg stadium hierin meegenomen.

Vrijwilligerszorg, eenzaamheid en dementie blijft onze aandacht vragen. De gemeenschapsinitiatieven die hierin ontwikkeld zijn, helpen daarbij. Laten we met het gelabelde bedrag voor verdere bestrijding van eenzaamheid weer verdere stappen maken.

Op het gebied van jeugdzorg staan ons de komende jaren voldoende uitdagingen te wachten. Laten we vooral tijdig het gesprek aangaan en actie ondernemen op wat centraal moet en wat we zelf (decentraal) kunnen aanpakken. En daarbij ook onderzoeken wat een gemeentelijke taak is en waar het op de eigenkracht van onze inwoners aankomt. We zijn dan ook benieuwd of het college ons nog kan meenemen in de status van de landelijke hervormingsagenda jeugd? En in hoeverre deze ons handvaten biedt om de keuzes qua gemeentelijke verantwoordelijkheden beter af te gaan bakenen?

Het CDA vindt het belangrijk dat mensen meedoen naar vermogen in de samenleving. Juist in deze tijden van hoge energielasten en inflatie wordt dit voor steeds meer mensen een uitdaging. Preventief gebruik kunnen maken van budgetbeheer is daarbij van belang. Het verheugt ons dat we deze dienstverlening

voortzetten. Wel een vraag aan de portefeuillehouder: Hoe verhoudt zich dit tot de commerciële aanbieders in deze markt? Begeven we ons hiermee in de regionen van “staatssteun”?
Het thema budgetbeheer brengt ons als snel bij het thema energiearmoede. Laten we de vinger aan de pols houden, zodat in 2023 niemand (in dit geval letterlijk) in de kou komt te staan.

Als CDA hebben we in 2021 opgeroepen om nog meer oog te hebben voor een **inclusieve** samenleving. Iedereen moet namelijk mee kunnen doen in onze gemeenschap. Dit heeft geleid tot een motie die van Beesel in de huidige bestuursperiode de meest inclusieve gemeente van Nederland zou maken. Laten we de vrijgemaakte € 60.000,- voor onderzoek niet gebruiken voor mooi geschreven rapporten, maar vooral effectief gebruiken op de inhoud. Het behalen van een titel is wat ons betreft geen doel op zich.

Tijdens de afgelopen raadsvergadering heeft de CDA-fractie nog navraag gedaan naar de aanwezige gemeenschapsfuncties in onze gemeente en het behoud ervan. Het stemt ons tevreden dat de portefeuillehouder aan de slag gaat met onderzoek naar de toekomst voor zowel De Schakel als de kern Beesel.

Programma 3 fijn wonen en bedrijvig
Inwoners kunnen niet alleen prettig en actief leven in Beesel, ze kunnen er ook prettig wonen. Waar de woningmarkt tot voor kort onder grote hoogspanning stond van stijgende prijzen, gaan we nu een volgende ontwikkeling tegemoet.
Kunnen we de komende jaren toegroeien naar een gemeente die woongelegenheid biedt aan ten minste 14.000 inwoners? Met de benodigde handjes voor ons bedrijfsleven, doorgroeimogelijkheden voor het hogere prijssegment, onze taakstellingen voor vluchtelingen, en misschien de, nee niet eens misschien, DE belangrijkste doelgroep: onze eigen jongeren, hebben we diverse groepen die we woonperspectief willen en moeten bieden. Daarom stellen we concreet voor dat we locaties aanwijzen en de vergunningverlening soepel laten verlopen, voorzover dat in onze macht ligt. Met deze concrete ambitie zetten we wat ons betreft een woonvisie meer kracht bij.

Fijn wonen is het allerfijnst in een kern met een herkenbaar dorpshart met ruimte voor groen, ontmoeting en activiteiten. Als CDA zijn wij dan ook absoluut voor de herontwikkeling van het Toekomstbestendig Centrum Offenbeek.

Voor de Aanpak **Wonen** wordt een bedrag vrijgemaakt van in totaal €600.000, ruwweg zo’n €200.000 per jaar, onder andere voor inhuur en participatie. Voor een gemeente als Beesel is dit een fors bedrag. Als CDA zijn wij zeker wel overtuigd van nut en noodzaak om dit geld hierin te investeren, maar zouden toch graag zien dat er na een jaar een evaluatie volgt om – indien nodig – de kaders eventueel te kunnen bijstellen.

Waar we echter onze vraagtekens bij zetten is een actief grondbeleid. Het behoeft slechts een simpele blik op de rode cijfers om duidelijk te maken dat een actief grondbeleid nog nooit een financieel positief effect heeft gehad in de gemeente Beesel. Weegt de grotere impact die je hebt bij eigen ontwikkeling op tegen de financiële risico’s? Hierover gaan we graag het gesprek aan met de andere fracties.

Gelet op verschillende knelpunten in onze gemeente betreffende het verkeer is het wat ons betreft van belang dat er echt snel aan de slag wordt gegaan met het opstellen van een **mobiliteitsplan**, zodat we voor de héle gemeente een goed beeld hebben en vervolgens dan ook de juiste, gerichte maatregelen kunnen nemen om de verkeerssituatie voor iedereen te verbeteren, zonder dat er de zogenaamde pleisters geplakt worden. Om zo de overlast die onze inwoners ervaren ook werkelijk te kunnen verminderen.

Ten aanzien van de grens met de gemeente Bruggen is het standpunt van het CDA dat deze in de winter gerust open mag zijn. Echter, gezien de vele fietsbewegingen die er in het zomerseizoen van en naar de grens gemaakt worden en het feit dat hierin ook aanzienlijk geïnvesteerd gaat worden, willen wij deze niet in gevaar brengen door in die periode autoverkeer toe te laten.

Als CDA zijn we benieuwd hoe het ervoor staat met het project Waardevol Beesel. Draagt het circulair ambachtscentrum op dit moment al bij aan de doelen van dit project of vernemen we hier later meer van?

Een (andere) vraag die onze fractie zich stelt is of de reden die genoemd wordt om voorlopig tóch nog deel te nemen aan de stichting Waardevol Cultuurlandschap wel echt in relatie staat tot de thematiek waarvoor deze stichting oorspronkelijk in het leven is geroepen?

Programma 4 Veilige en dienstverlenende Gemeente

Beleven van een gezonde gemeente, waar je ook prettig kunt wonen. Bij deze zeer belangrijke doelstellingen hoort zeker ook de component veiligheid. Pas wanneer mensen zich echt veilig voelen en veilig zijn, kunnen ze optimaal hun talenten ontwikkelen en een bijdrage leveren aan onze gemeenschap.
Concreet gaan we ervoor, in lijn met oog voor elkaar, dat nog meer inwoners problemen middels burgernet signaleren en melden bij de politie. Hoe groter het bereik, hoe groter het rendement van onze extra investering in veiligheid in voorliggende begroting. Hiermee zullen we in landelijke misdaadmeters onze misdaadcijfers tenminste stabiel houden.

Door de gehele begroting zien we dat budgetten geïndexeerd worden, soms zelfs extra. Is ook overwogen om wellicht zaken niet meer of minder te doen zodat de indexering, of wellicht een gedeelte hiervan achterwege kan blijven? Aangezien het een vrij generale indexering is door de gehele begroting, is ons als fractie niet duidelijk of en waar bepaalde keuzes gemaakt zijn.

Verder wordt er gesproken over een multifunctioneel **gemeentehuis**. We juichen dit als fractie toe omdat dit kostenbesparend kan werken en het partijen toegang geeft tot ruimtes die centraal gelegen zijn in onze gemeente. Echter, we kunnen dit weer lastig rijmen met externe vergaderunits die gecreëerd gaan worden en de kosten die hiermee gemoeid zijn. Waarom wordt voor extra vergadercapaciteit geen gebruik gemaakt van de al aanwezige ruimtes in bijvoorbeeld de Greswaren en/of de Schakel? Kan het college toelichten hoe zij aankijken tegen deze paradoxale situatie?

Aan het begin van deze raadsperiode is door de Beeselse Lijst een motie ingediend betreffende de communicatie. Wij hebben op dat moment het startend college de kans willen geven om dit pro actief op te pakken en er geen gras over te laten groeien. We horen echter nog veel geluiden uit de gemeenschap dat mensen lang moeten wachten op een reactie van de gemeente of naar hun zeggen geen reactie krijgen. Kan het college toelichten welke stappen er genomen zijn om dit te verbeteren en op welke termijn we hier resultaten van mogen verwachten?

Het genoemde ambitiebudget van € 350.000 heeft vanaf het begin voor veel onduidelijkheid gezorgd. Ondanks dat ons het door het college omschreven doel wel duidelijk is, blijft de reële grondslag voor het moeten opnemen en de hoogte van het bedrag ondanks vele toelichtingen nog onduidelijk. Vooral omdat voor 2023 het gehele budget besteed wordt aan eenmalige kosten en meerjarig het perspectief niet duidelijk is. Na uitvoerig overleg in de fractie zijn we van mening dat we voor nu het college hiermee aan de slag willen laten gaan. We verwachten wel dat in de begroting van 2024 de twee punten, namelijk noodzaak en hoogte, meer body krijgen, opdat we op het moment dat het budget echt tot zijn recht moet komen namelijk 2024 en volgend dit onomstotelijk vast staat.

Als laatste inhoudelijke **punt de ICT**. In de begroting van 2023 is een nadeel opgenomen van meer dan € 700.000. In 2022 was in de begroting ook al een nadeel van € 1.000.000 opgenomen. Wij hebben het gevoel dat we als gemeente de grip op het ICT-gebied verloren zijn. Kan het college toelichten hoe zij hier tegen aan kijken? Moeten we de komende jaren wederom zulke grote posten als nadeel verwachten?

Hiermee zijn we aan het eind gekomen van onze eerste termijn. We hopen natuurlijk dat de Beeselse boom tot volle bloei komt en dat we de vruchten van goed beleid zullen plukken. We kijken dan ook uit naar een constructieve samenwerking om er samen voor te zorgen dat we wel door de bomen het bos blijven zien.